

**Ajuntament
de Barcelona**

Departament de Transversalitat de Gènere
Gerència de Recursos

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

**Projecte Normatiu de REGLAMENT DE FUNCIONAMENT DEL CONSELL
MUNICIPAL DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL**

16IIG/2019

VALORACIÓ DE L'IMPACTE DE GÈNERE

L'avaluació de l'impacte de gènere del Projecte Normatiu de REGLAMENT DE FUNCIONAMENT DEL CONSELL MUNICIPAL DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL determina que és transformador de desigualtats, amb un impacte de gènere lleugerament positiu.

INTRODUCCIÓ

El present document és un Informe d'Impacte de Gènere (IIG d'ara endavant) del Projecte Normatiu de "REGLAMENT DE FUNCIONAMENT DEL CONSELL MUNICIPAL DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL".

Els IIG analitzen les necessitats pràctiques de les persones contemplant la desigualtat de gènere, les obligacions relacionades amb la vida quotidiana, les diferents situacions de partida i els potencials efectes diferencials que es poden derivar de l'aplicació de les propostes polítiques. Així, és un document que acompanya els projectes normatius i de polítiques públiques, i en el qual es fa una avaluació *prospectiva* (és a dir, prèvia i estimada) del seu impacte en funció del gènere, amb objecte d'identificar i prevenir la producció, manteniment o increment de les desigualtats de gènere, tot realitzant propostes de modificació del projecte.

En l'àmbit català, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que la transversalitat de la perspectiva de gènere ha de ser un dels principis de funcionament dels poders públics: "els poders públics han d'aplicar la perspectiva de gènere i la perspectiva de les dones en les actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes" (article 3).

El seguiment d'aquest mandat queda recollit en l'àmbit local per mitjà de les **Directrius per a l'elaboració de les normes municipals** adoptades per acord de Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona el 15 d'abril de 2014. En concret l'article 140 estableix que, tot projecte normatiu s'ha d'acompanyar amb una memòria d'avaluació de l'impacte normatiu, o d'antecedents. Aquest impacte ha d'integrar una **anàlisi d'impacte de gènere**, en la qual s'avaluen *els resultats que es puguin derivar de l'aprovació del projecte des de la perspectiva de l'eliminació de desigualtats i de la seva contribució a la consecució dels objectius d'igualtat d'oportunitats i de tracte entre dones i homes* (d).

Més específicament, el **Reglament per a l'Equitat de Gènere a l'Ajuntament de Barcelona estableix el caràcter obligatori dels Informes d'Impacte de Gènere de les propostes normatives** (article 9).

El departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona ha elaborat una **metodologia pròpia** que permet realitzar una anàlisi sistemàtica de la normativa municipal des del punt de vista de l'impacte de gènere. Aquesta metodologia segueix les directrius d'organismes internacionals (Comissió Europea) i es basa en l'anàlisi de:

- El resultat o efecte que té la normativa sobre dones i homes;

- Les possibilitats que la normativa ofereix com a eina per a acabar amb les desigualtats de gènere, o bé el risc que contribueixi a perpetuar-les i/o a aprofundir-les.

Les categories que s'han establert a la metodologia són les següents:

- Normes reproductores o transformadores de desigualtats de gènere. I en aquest sentit, en el primer àmbit l'impacte de gènere pot ser lleugerament negatiu o molt negatiu; i en el segon cas molt positiu o lleugerament positiu.

1. IDENTIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ DE LA NORMA

Nom: Projecte Normatiu de "Reglament de funcionament del Consell Municipal de cooperació internacional".

Categoria: Reglament.

Òrgan responsable: Direcció de cooperació internacional. Gerència de Presidència i Economia.

Finalitat: Aquest Reglament té per objecte regular les funcions, l'organització i el funcionament intern del Consell Municipal de Cooperació Internacional, en desplegament del Títol IV de la Carta municipal de Barcelona aprovada per la Llei 22/1988, de 30 de desembre, i del capítol 4 del Reglament de participació ciutadana, aprovat definitivament per acord 6 d'octubre de 2017 del plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament.

Població destinatària: membres del Consell Municipal de cooperació internacional.

2. VINCULACIÓ AMB OBJECTIUS PROGRAMÀTICS I DISPOSICIONS NORMATIVES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

2.1. Vinculació amb objectius del Pla per la Justícia de gènere 2016-2020 i les polítiques de l'Ajuntament

En el marc del *Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020)* trobem, com a acció estratègica dins l'eix de canvi institucional, la "*Participació de les dones, moviments feministes i entitats organitzades per a la igualtat de gènere (eix A10)*".

En aquesta línia, el *Pla per la Justícia de Gènere* estableix que:

[...]l'àmbit local, per la proximitat a la ciutadania, és l'espai adient per fomentar la participació ciutadana en l'elaboració de polítiques i, per tant, també per promoure la presència i la implicació de les dones.

Cal que la veu de les dones, les seves demandes i propostes, arribin als llocs de decisió institucional. S'ha de donar cabuda als discursos d'igualtat de gènere que provenen del carrer i de les llars i que persegueixen, en definitiva, una societat més justa, a través de la implicació en les accions públiques locals."

Així, l'eix C "Ciutat de Drets" del Pla:

Per una banda, preveu una acció estratègia relacionada amb la "participació política, social i tecnològica (Eix C1)" que estableix la necessitat de potenciar la participació de les dones en aquests espais de participació; i de garantir l'accés i la qualitat de la participació de les dones a les institucions locals.

I per altra banda, estableix en el seu últim àmbit d'actuació "Justícia global i cooperació internacional (Eix C8)", que cal reforçar la incorporació de la perspectiva de gènere en tots aquells projectes internacionals amb què col·labora l'Ajuntament de Barcelona, per tal d'assegurar que s'incorporin les necessitats de les dones en tots els passos que es fan en pro de la justícia global i la cooperació internacional. I en aquest sentit, el Pla planteja com objectiu específic: "Fomentar el lideratge de les dones i l'equitat de gènere en les xarxes internacionals i en la cooperació bilateral".

2.2. Disposicions normatives en matèria d'igualtat de gènere i òrgans consultius i de participació

En compliment del que disposa la *Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març per a la igualtat de dones i homes* (article 15), i a la *Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes* (articles 4, 6, 20) el present Reglament s'hauria de planificar d'acord al principi d'igualtat d'oportunitats de dones i homes i de presència o composició paritària, amb la finalitat de promoure una participació ciutadana guiada pel principi d'igualtat de gènere i equilibrada entre ambdós sexes.

En l'àmbit local, la *Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona* estableix, en l'article 112, que l'Ajuntament de Barcelona ha de promoure totes les accions i els serveis que facilitin la integració i participació de les dones en la societat, i evitin la discriminació per raó de sexe.

I en aquesta mateixa línia, el **Reglament per a l'equitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona**¹ a l'article 18 -relatiu a la representació política i composició d'òrgans municipals-, estableix que:

1. Tal com estableix la *Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes*, la representació i la participació paritària de dones i homes en tots els àmbits de presa de decisions és un requisit necessari per a assolir una societat realment democràtica. A tals efectes, **l'Ajuntament de Barcelona ha de prendre les mesures que calguin i adoptar les estratègies apropiades per a garantir-ho.**

2. A efectes del present Reglament, i d'acord amb la normativa vigent, s'entén com a composició paritària aquella situació que garanteix una presència de dones i homes segons la qual cap sexe supera el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni és inferior al 40%, i que ha de tendir a assolir el 50% de persones de cada sexe.

¹ En vigor i publicat a la Gasetta municipal en data 5 de febrer del 2019:

<https://w123.bcn.cat/APPS/egasetta/cercaAvancada.do?reqCode=downloadFile&publicacionsId=17197>

3. La representació o composició paritària ha d'afectar a la composició de les Comissions, càrrecs de lliure nomenament (inclosos càrrecs gerencials), al personal eventual (especialment assessors/es i comissionats/des), la composició de tot tipus de jurats de selecció i atorgament de premis i distincions, consells i òrgans de participació.

4. La representació o composició paritària s'ha de garantir en tots òrgans en què la designació de les persones membres sigui directa.

5. Excepcionalment i, amb l'informe favorable de la Comissió de Seguiment del present Reglament, es podrà justificar la no aplicació del criteri de representació equilibrada en els següents casos: a) Quan existint una representació de dones superior al 60%, aquesta es consideri concordant a l'objectiu de corregir la històrica situació de desigualtat que han sofert les dones derivada de la seva infra-representació en els àmbits de presa de decisions. b) Quan es tracti d'òrgans en els quals la designació de les persones integrants sigui indirecta o es faci en funció del càrrec i/o quan aquesta designació sigui realitzada per diverses institucions o organitzacions. En aquest cas, el criteri de representació equilibrada s'intentarà aplicar en la mesura del possible.

6. Totes les excepcions a aquest mandat, s'han de justificar de manera objectiva i raonable davant la Comissió de Seguiment del Reglament, la qual valorarà aquestes excepcionalitats i les farà públiques.

I finalment, cal destacar que el **Reglament de Participació Ciutadana** de l'Ajuntament de Barcelona, aprovat al 2017, també estableix, a l'article 40 que:

"1. La **composició dels òrgans de participació** i la selecció dels seus membres es regula pel que disposa el seu reglament de funcionament [...] **El reglament de funcionament de cada òrgan ha de determinar la seva composició concreta, que ha de tendir a la paritat de gènere.**"

3. ANÀLISI D'ASPECTES FORMALS I METODOLÒGICS

3.1. Llenguatge no sexista:

En relació a la formulació d'aquest projecte de modificació normativa, es constata l'aplicació d'un llenguatge no sexista i incluiu des de la perspectiva de gènere.

3.2. Participació de grups de dones i feministes en l'elaboració del projecte:

Les *Directrius per a l'elaboració de les normes municipals*, -que comprenen les directrius de tècnica normativa i sobre la tramitació de l'expedient per a l'aprovació de les ordenances, els reglaments i els decrets (2015)-, al seu article 141 tenen en compte la importància de la participació ciutadana en l'elaboració de normativa municipal. I en aquesta línia, el que interessa avaluar des del punt de vista de l'impacte de gènere és la participació de les dones i feministes; és a dir, si s'ha tingut en compte la seva veu en el disseny de la norma.

En aquest sentit, no ens consta que hagi existit cap espai per la participació de grups de dones i feministes en la formulació del Projecte Normatiu.

4. ANÀLISI D'IMPACTE DE GÈNERE

4.1. Diagnòstic sobre l'àmbit d'actuació.

Actualment en l'àmbit de la participació ciutadana, podem constatar que existeix nombrosa normativa que intenta facilitar la participació de les dones en els òrgans consultius i participatius.

Malgrat un imaginari igualitari, unes formes de fer alternatives i sensibles a les desigualtats, les pràctiques que es reproduïxen en els òrgans de participació continuen excloent la participació femenina d'una manera similar a la política professional i al mercat laboral.

Per tal d'incorporar la perspectiva de gènere en els òrgans consultius i de participació, i en les normatives que els regulen, com en aquest cas el Consell Municipal de Cooperació Internacional i el seu Reglament de funcionament, hem de tenir en compte que a l'hora de participar en els marcs formals, les dones hi troben obstacles afegits. Cal fer, doncs, una referència explícita a les desigualtats de gènere o la situació de les dones/homes en l'àmbit d'intervenció de la present norma:

- **Presència de dones i homes:** Les dades ens fan constatar que, pel que fa a la participació política i social, existeix una especialització de gènere en funció de l'àmbit d'activitat: en les entitats dedicades a l'acció social, la pau i la cooperació i els drets civils hi ha una majoria de dones important. Els sectors on la participació entre homes i dones s'equilibra són precisament les ONG, les associacions ecologistes i els comitès de solidaritat. En la resta de sectors de participació hi ha molts més homes que dones.²
- **Participació de les dones en la presa de decisions:** La majoria de tasques de les entitats i associacions estan distribuïdes diferenciadament per gènere. Per exemple, les tasques més feminitzades són les de secretaria, redacció de documents i gestió d'actes. En canvi les tasques de direcció, de representació de les entitats i de més visibilitat estan masculinitzades. En absència de quotes, la sobre-representació dels homes encara és més elevada. La baixa participació de les dones i **la manca de paritat suposa un greu dèficit democràtic**, ja que comporta perdre coneixement, possibilitats d'aprenentatge i de formulació de polítiques més completes, amb el conseqüent perill d'oblidar les preocupacions de les dones.

Per tal de repensar noves maneres de fer i de transformar la societat cap a un model més igualitari és necessari tenir present que malgrat les institucions polítiques catalanes s'han feminitzat progressivament, i tot i que, en aquest cas, l'àmbit de la cooperació internacional és un sector bastant feminitzat, la balança segueix essent molt

² Veure dades a: Enquesta El Panoràmic d'associacions 2016; i també a "Gènere en xifres". Condicions de vida de les dones i desigualtats de gènere a Barcelona (2019). Departament de Transversalitat de Gènere. Ajuntament de Barcelona.

desequilibrada a favor dels homes en posicions de visibilitat, direcció, etc. I és per això que són necessàries mesures d'acció positiva, com per exemple les quotes.

- **Accés als recursos:** la disponibilitat i la distribució de l'ús del temps és un aspecte fonamental a considerar quan es parla de participació social i política. La divisió sexual del treball repercuteix de manera clara en la possibilitat de les dones de participar en l'activitat social i política, ja que la seva participació pot ser una triple càrrega que s'afegeix a l'activitat laboral i a la familiar.
- Pel que fa a les **normes socials i valors**, encara trobem en l'esfera social i cultural la reproducció del valor simbòlic negatiu de la veu i la imatge de les dones. Succeeix massa sovint també que les aportacions de les dones resulten invisibilitzades, contribuint això al seu desempoderament.

4.2. Anàlisi de la incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte

Fent un anàlisi del contingut, -després de la incorporació d'algunes propostes realitzades pel Departament de Transversalitat de Gènere en un Informe Preliminar d'Impacte de Gènere-, la proposta normativa de "*Reglament de funcionament del Consell Municipal de cooperació internacional*", presenta alguns elements que poden ajudar a transformar desigualtats de gènere:

- 1) Per una banda, es fa un ús no sexista del llenguatge.
- 2) D'altra banda, a l'article 4 relatiu a la composició del Consell, s'incorporen criteris de pluralitat i diversitat, "així com la paritat de gènere i la participació de persones d'origen divers".
- 3) S'han incorporat criteris de gènere a l'article 6, relatiu al cessament com a membre del Consell Municipal de Cooperació Internacional.
- 4) S'han incorporat criteris de gènere en les obligacions de les persones membres del Consell (article 8).

4.3. Previsió de resultats

Fruit de l'anàlisi de la proposta normativa, es considera que s'ha incorporat algun mecanisme que pot impactar de manera lleugerament positiva en la transformació de les desigualtats de gènere existents prèviament descrites.

No obstant això, no preveu mecanismes de democratització de les cures, que podrien facilitar la conciliació de la participació de les dones, amb les tasques laborals i familiars, i tampoc preveu la inclusió de persones expertes en gènere, o en representació del moviment feminista i de dones, com a membres del Consell.

5. VALORACIÓ GLOBAL DE L'IMPACTE DE GÈNERE

A partir de l'anàlisi de la incidència de la norma en el desenvolupament de la igualtat de gènere en el seu àmbit d'aplicació, així com de la seva contribució als objectius de les polítiques d'igualtat, es determina que l'aplicació del Projecte Normatiu "*Reglament de funcionament del Consell Municipal de cooperació internacional*" és **transformador de desigualtats de gènere**. El seu impacte de gènere és **lleugerament positiu**.

6. PROPOSTES DE MODIFICACIÓ I RECOMANACIONS

A continuació es presenten dues propostes a introduir per a millorar l'aplicació o el desenvolupament de la norma, amb la finalitat de reforçar els impactes positius o de neutralitzar els negatius en matèria de gènere:

- **INTRODUIR LA VEU DE LES DONES I MOVIMENT FEMINISTA:**

A l'article 4.e) es preveu que formin part del Consell determinades entitats, institucions i organitzacions "especialment significatives en l'àmbit de la cooperació o que executin projectes i/o desenvolupin activitats en aquest àmbit[...]". Seria interessant **incorporar aquí també la veu de grups de dones i feministes, i personal expert en transversalitat de gènere, d'acord amb l'objectiu de transversalitzar la igualtat de gènere en l'àmbit de la cooperació internacional**. Amb aquest objectiu, es proposa incorporar com a membre del Consell Municipal de Cooperació Internacional una persona en representació del Departament de Transversalitat de Gènere, i introduir també el Consell de Dones de Barcelona en la participació del Consell.

- **PREVEURE ESPAI DE CURES I FER UNA GESTIÓ DEL TEMPS AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE:**

Facilitar la participació de les dones en les mateixes condicions que els homes en tots els àmbits de la participació social i política és una qüestió primordial per començar a transformar el model de societat estructurada al voltant del mercat laboral, i que subordina i menysprea els temps necessaris per les cures i el sosteniment de la vida.

Per tal de garantir una participació equitativa de dones i homes s'han de reorganitzar els treballs de cures, socialment, però també des dels poders públics (corresponsabilitat).

És per tot això que es proposa:

- 1) Preveure la possibilitat de facilitar **un espai de cures per a la infància**, almenys, en les sessions del Ple del Consell, o en aquelles sessions on participin membres d'entitats, associacions o organitzacions.
- 2) Plasmar en el text normatiu **els mecanismes adients per garantir una participació equitativa respecte a horaris i organització del temps de les accions participatives** (Per exemple: establir en el text el mecanisme per concertar les

**Ajuntament
de Barcelona**

Departament de Transversalitat de Gènere
Gerència de Recursos

reunions, determinar franges horàries de les sessions de participació que facilitin la conciliació amb la vida laboral i familiar, etc.).

Sonia Ruiz García
Cap del departament de Transversalitat de Gènere

Barcelona, 12 de juliol de 2019